

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลสิริเวียงชัย

อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๕
เทศบาลตำบลสิริเวียงชัย
อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล เตามืดปงหลวง

๒. ลักษณะ
- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
  - ศิลปะการแสดง
  - แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล
  - อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
  - งานช่างฝีมือดั้งเดิม
  - การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

เดิมต้นตระกูล สร้อยแก้ว เป็นชาวจังหวัดลำปาง ได้ทำการค้าขาย และรับจ้างทำเกวียนตั้งแต่จังหวัดลำปาง ขึ้นมาทางเหนือ เข้าจังหวัดเชียงราย ได้ตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ที่อำเภอเวียงชัย รับจ้างทำเกวียน ต่อมาวันเวลาเปลี่ยนไป ความนิยมของการใช้เกวียนเริ่มน้อยลง เนื่องจากมีรถเข้ามาแทน ทางหาดต้นตระกูล สร้อยแก้ว จึงได้เปลี่ยนอาชีพมาตีมีดขายแทนการทำเกวียน จนสืบทอดงานฝีมือตีมีดมาจนถึงปัจจุบัน

๓.๒) ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

๑. ตัดเหล็กให้ได้ขนาดตามความต้องการ
๒. เผาไฟให้แดงแล้วนำออกมาจากเตา เพื่อขึ้นรูปมีด เมื่อได้รูปมีดตามต้องการแล้ว นำเอาเข้าเตาเผาไฟอีกครั้งหนึ่ง แล้วใช้คนตีด้วยค้อนให้ได้ตามความต้องการ
๓. เมื่อซ้ำได้รูปมีดแล้ว ทิ้งไว้ให้เย็น แล้วใช้ค้อนตีจนเนื้อเหล็กเรียบเป็นมัน เพื่อให้เนื้อเหล็กเหนียวแน่น คมบาง ตัวมีดตรง
๔. นำมีดที่ได้มาแต่งด้วยตะไบ เพื่อให้ได้รูปเล่มสวยงามขึ้น
๕. เมื่อแต่งด้วยตะไบได้รูปแล้ว นำมาชุบคมให้บางโดยใช้เหล็กขูด เพื่อให้ตัวมีดขาวและบาง
๖. เมื่อชุบได้คมบางพอสมควรแล้ว ใช้ตะไบหยาบและตะไบละเอียดโสกตามตัวมีด เพื่อให้ตัวมีดขาวเรียบร้อย และคมจะบางยิ่งขึ้น
๗. เมื่อโสกเรียบร้อยแล้ว นำมาพานคม โดยใช้ตะไบละเอียดพานขวางของคมมีดเพื่อให้คมมีดบางเฉียบ
๘. เมื่อพานคมแล้วก็นำมาชุบ “การชุบ” เป็นเรื่องสำคัญมาก ช่างต้องมีความชำนาญเป็นพิเศษ โดยนำมีดเข้าเผาไฟในเตาจนร้อนแดงตามความต้องการ แล้วชุบน้ำคมของมีดจะกล้าแข็งไม่อ่อนและไม่ขึ้น
๙. เมื่อชุบแล้วนำมาฝนหรือลับ โดยใช้หินหยาบและหินละเอียดให้คมได้ที่ สมัยนี้ใช้หินกาบเพชร
๑๐. เมื่อฝนหรือลับคมได้ที่แล้วจึงนำมาเข้าตำมีด แล้วใช้น้ำมันทาตัวมีดเพื่อกันสนิม เป็นเสร็จสิ้นขั้นตอนการทำมีด

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นายสุรัตน์ สร้อยแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด ๑๓ ตุลาคม ๒๕๐๕

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๒๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๙ - ๒๖๕๖๘๕๐

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ นายชิงชัย สร้อยแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด ๑๖ เมษายน ๒๕๒๓

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๒๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๐ - ๗๙๒๘๗๑๕

๕. สถานะการคงอยู่ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย เสี่ยงต่อการสูญหาย ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๕

เทศบาลตำบลสิริเวียงชัย

อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล ปลาต้ม “สองพี่น้อง มั่งมี”

๒. ลักษณะ
- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
  - ศิลปะการแสดง
  - แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล
  - อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
  - งานช่างฝีมือดั้งเดิม
  - การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

หนองหลวง"เป็นอ่างเก็บน้ำตามธรรมชาติที่มีความสวยงามและมีขนาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ประมาณ ๕๐๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๓ ตำบล ๒ อำเภอ คือ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จำนวนกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ตำบลดอนศิลา อำเภอเวียงชัย จำนวนกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ และตำบลห้วยสัก อำเภอเมืองเชียงราย จำนวนกว่า ๖,๐๐๐ ไร่ ทั้งนี้ บริเวณรอบปากอ่างเก็บน้ำหนองหลวงเชียงราย มีเกาะปรากฏอยู่ทั้งหมด คือ เกาะแม่หม้าย เกาะดงมะเฟือง เกาะสันป่าเป้า เกาะสันกลาง เกาะทองกวาว เกาะไหมเย็บ(เกาะแม่หยิบ)เกาะขนุน และเกาะไผ่เหมย ทำให้หนองหลวงมีความสวยงามของธรรมชาติอย่างมาก ทางอำเภอเวียงชัย จึงพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผู้ที่มาเยือนหนองหลวง ท่านจะได้ชมทิวทัศน์ของระบบนิเวศ ที่สวยงาม สวนสาธารณะแหล่งพักผ่อนหย่อนใจรอบ ๆ อ่างเก็บน้ำ และที่น่าสนใจมากไปกว่านั้นท่านจะได้พบกับวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ทำมาหากินกับแหล่งน้ำ การล่าสัตว์น้ำ หาปลา และการแปรรูปปลาจากหนองหลวงเพื่อนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร แสนอร่อย หลากชนิด ซึ่งหากใครได้ลิ้มลอง ทุกคนต้องติดใจโดยเฉพาะปลาต้ม ผลิตภัณฑ์แสนอร่อยจากปลา ที่กลายเป็นเอกลักษณ์ของหนองหลวง ที่ใคร ๆ ได้มาเยือน ต้องได้ซื้อ ต้องได้ชิม ปลาต้มหนองหลวง ของดีประจำอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ชาวบ้านหนองหลวง หมู่ ๑๖ ต.เวียงชัย อ.เวียงชัย จ.เชียงราย รู้จักการทำปลาต้มมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย จากประสบการณ์ที่สืบทอดกันมายาวนาน จากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ปลาต้มของที่นี่ มีความอร่อยที่ไม่เหมือนใคร ปัจจุบันมีชาวบ้านที่ทำปลาต้มอยู่หลายเจ้า แต่ละเจ้าจะมีความอร่อยที่แตกต่างกันไป แต่สำหรับปลาต้มที่ได้รับความนิยม เป็นผลิตภัณฑ์ระดับสินค้า OTOP ได้รับรองคุณภาพ อย. สะอาดและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ต้องที่นี่ ปลาต้ม “สองพี่น้อง มั่งมี” โดยคุณบัวจันทร์ เครือตา

๓.๒) ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

การทำปลาต้มเนื้อ

(๑) ใช้ปลาสด โดยใช้ปลาเกล็ด เช่นปลานิล ปลานวลจันทร์ ปลายี่สก ปลาตะเพียน ให้นำปลาสดมาล้างและขอดเกล็ดปลาออกให้หมด ลอกหนังปลาออก ชำแหละเอาแต่เนื้อ ถอดก้างปลาออกให้หมด ซึ่งปลาสด ๑๐๐ กิโลกรัม ถ้านำมาชำแหละแล้วจะได้เนื้อปลา ๔๐ กิโลกรัม

(๒) นำปลาที่ได้ไปล้างน้ำเปล่าให้สะอาดแล้วนำไปแช่น้ำขาวข้าว ๑๐ นาที

(๓) หลังจากครบ ๑๐ นาทีให้นำปลาออกจากน้ำขาวข้าว แล้วนำไปล้างน้ำเปล่าให้สะอาด ล้างหลาย ๆ รอบจนกระทั่งน้ำที่ล้างไม่ขุ่น น้ำใส เนื้อปลาจะมีความขาว สะอาด

(๔) นำเนื้อปลาที่ล้างเสร็จแล้ว ใส่ในภาชนะรอให้สะเด็ดน้ำแล้วนำมาคลุกผสมกับเครื่องปรุง ซึ่งเครื่องปรุงจะประกอบด้วยส่วนผสมตามอัตราส่วน ดังนี้ หากเนื้อปลา ๔๐ กิโลกรัม ให้ใช้เครื่องปรุง ประกอบไปด้วย กระเทียมปอกเปลือกและโขลกละเอียด ๒.๕ กิโลกรัม,เกลือป่นสำหรับหมักดองที่ไม่ใช่เกลือไอโอดีน ๒ กิโลกรัม , ข้าวหุงสุก(ข้าวสวย)ที่ได้มาจากข้าวสาร ๒ ลิตร(ประมาณ ๒.๕ กิโลกรัม)

(๕) ผสมเครื่องปรุงทั้งหมดให้เข้ากันก่อนจากนั้นนำเนื้อปลาที่ได้ มาบีบคลุกเคล้าให้เข้ากันกับเครื่องปรุง

(๖) นำไปบรรจุถุงพลาสติก พร้อมจำหน่าย ซึ่งปลาสดจะอร่อย และมีรสเปรี้ยวที่กลมกล่อมจะต้องเก็บไว้ในอุณหภูมิห้องปกติประมาณ ๓-๕ วัน หากจะเก็บไว้นานๆสามารถเก็บไว้ได้นานเป็นปี โดยแช่แข็งไว้ในตู้เย็น

การทำปลาต้มตัว

(๑) ใช้ปลาเกล็ดเป็นตัว เช่นปลายี่สก ปลานวลจันทร์ ปลาตะเพียนขาว ให้นำปลาสดมาขอดเกล็ด ตัดหัว ควักไส้ แล้วล้างน้ำให้สะอาด ใช้มีดปาดคั้นตามลำตัวปลาทั้ง ๒ ด้าน

(๒) แช่ปลาเป็นตัวในน้ำขาวข้าว ๑ ชั่วโมง แล้วนำปลามาล้างด้วยน้ำเปล่าให้สะอาด

(๓) นำไปคลุกกับเกลือสำหรับหมักดอง โดยคลุกให้เกลือป่นทาให้ทั่วตัวปลา ทั้งไว้ ๓-๔ ชั่วโมง จากนั้นล้างตัวปลาด้วยน้ำเปล่าให้สะอาดหลาย ๆ รอบ

(๔) นำตัวปลาที่ล้างเสร็จแล้ว ใส่ในภาชนะรอให้สะเด็ดน้ำ แล้วนำตัวปลามายัดไส้ด้วยเครื่องปรุง ซึ่งเครื่องปรุงจะประกอบด้วยส่วนผสมตามอัตราส่วนดังนี้ หากตัวปลา ๕ กิโลกรัม ให้ใช้เครื่องปรุง ประกอบไปด้วยกระเทียมปอกเปลือกและโขลกละเอียด ๐.๕ กิโลกรัม,เกลือป่นสำหรับหมักดองที่ไม่ใช่เกลือไอโอดีน ๒ ชีด, ข้าวหุงสุก(ข้าวสวย)ที่ได้มาจากข้าวสาร ๒ ลิตร(ประมาณ ๒.๕ กิโลกรัม)

(๕) หลังจากยัดเครื่องปรุงเสร็จแล้ว นำไปบรรจุถุงพลาสติก พร้อมจำหน่าย ซึ่งปลาต้มตัวจะอร่อย และมีรสเปรี้ยวที่กลมกล่อมจะต้องเก็บไว้ในอุณหภูมิห้องปกติประมาณ ๓-๕ วัน หากจะเก็บไว้นาน ๆ สามารถเก็บไว้ได้นานเป็นปี โดยแช่แข็งไว้ในตู้เย็น

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นางสาวจันทร์ เครือตา

วัน เดือน ปีเกิด ๒๕๐๖

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๓ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๖ - ๑๙๕๙๓๐๗

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ นางสาวจิราพรรณ เครือตา

วัน เดือน ปีเกิด ๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๑

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๓ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๐ - ๕๘๖๙๘๕๕

๕. สถานะการคงอยู่ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย เสี่ยงต่อการสูญหาย ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

วัตถุดิบในการทำปลาต้ม ประกอบด้วย เนื้อปลา
กระเทียม เกลือ และข้าวสุก

การขอดเกล็ดปลาออกให้หมด ลอกหนังปลาออก
ชำแหละเอาแต่เนื้อ และถอดก้างปลาออกให้หมด

การนำเนื้อปลาไปผสมคลุกเคล้ากับเครื่องปรุง
ที่เตรียมไว้ให้เป็นเนื้อเดียวกัน

การนำเนื้อปลาที่ผสมกับเครื่องปรุงเรียบร้อยแล้ว
แล้วนั้นมาบรรจุลงในบรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ที่จำหน่ายของ
“ปลาสามสองพี่น้อง มั่งมี”

บรรจุภัณฑ์ที่จำหน่ายของ
“ปลาสามสองพี่น้อง มั่งมี”

บรรจุภัณฑ์ที่จำหน่ายของ
“ปลาสามสองพี่น้อง มั่งมี”

บรรจุภัณฑ์ที่จำหน่ายของ
“ปลาสามสองพี่น้อง มั่งมี”

บรรจุภัณฑ์ที่จำหน่ายของ
“ปลาสามสองพี่น้อง มั่งมี”

ปลาสามทอดพร้อมทาน

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๕

เทศบาลตำบลสิริเวียงชัย

อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล โกงแก่ง

๒. ลักษณะ

- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
- ศิลปะการแสดง
- แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล
- อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- งานช่างฝีมือดั้งเดิม
- การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

ไม้โกงแก่ง ชาวบ้านในแต่ละถิ่นของล้านนา จะมีการเล่นมาตั้งแต่โบราณกาล ซึ่งในปัจจุบันหาชมได้ยาก ควรทำการรื้อฟื้นวัฒนธรรมท้องถิ่นพื้นบ้านขึ้นมา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมมรดกวัฒนธรรมและประเพณี การละเล่นของล้านนา

ไม้โกงแก่ง หรือไม้โกงแก่ง ทำด้วยไม้ไผ่ เป็นลำสูงประมาณ ๒ เมตรนำมา ๒ เล่ม และเจาะเสียบด้วยไม้ ท่อน เล็ก ๆ เพื่อใช้เหยียบ จากระยะห่าง ระดับหัวเข่า เพื่อให้ยืนหรือทรงตัวอยู่บนไม้ทั้งสอง แล้วใช้เดินหรือวิ่ง ในสมัยก่อนนำมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย อาทิ ใช้เดินเข้าไปป่าญ่ารก ใช้เดินข้ามลำน้ำ และอื่นๆ สารพัด ประโยชน์ ตลอดจนนำมาเป็นการละเล่น ของเด็กและผู้ใหญ่ทุกเพศทุกวัย ซึ่งในปัจจุบันจะหาชมได้ยากมาก

๓.๒) ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

วัสดุที่ใช้ ประกอบด้วย

๑. ไม้ไผ่ ท่อนปลายของไม้รวก หรือไม้ซาง
๒. มีด

ขั้นตอนและวิธีการในการทำ

๑. ตัดไม้ไผ่ ท่อนปลายของไม้รวก หรือไม้ซาง ตัดให้สูง ประมาณ ๒ - ๒.๕ เมตร
๒. ใช้มีดตัดเจาะกิ่งไผ่ที่เป็นปมอยู่ข้อตาไผ่ออกให้หมด แต่ต้องเหลือไว้ตรงข้อแรกของไม้ไผ่ ให้เป็นปมอยู่ เหล่าข้ออื่นๆ ให้เรียบเพื่อสะดวกในการจับถือ
๓. หาล้องไม้ไผ่ที่ใหญ่กว่า ๒ ท่อนแรก ตัดให้เหลือข้อปล้องไว้ด้านหนึ่งยาวประมาณ ๑๕ - ๓๐ เซนติเมตร จำนวน ๒ ท่อน เจาะรู ๒ ด้าน ใช้มือสานใบมะพร้าวให้เป็นลวดลายที่สวยงาม
๔. เสร็จแล้วนำไปสวมเข้ากับไม้ ๒ ท่อนแรก โดยให้ไม้ที่สวมนั้นไปค้างติดอยู่กับข้อตาไผ่ที่เหลือไว้

วิธีการเล่น

ใช้มือถือไม้โกงแก่งตั้งขึ้นให้ตรง แล้วค่อยก้าวเท้าใดเท้าหนึ่ง ขึ้นเหยียบบนไม้โกงแก่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เท้าซ้ายขึ้นก่อน แล้วก้าวเท้าขวาตามตั้งตัวให้สมดุลแล้วค่อย ๆ ก้าวเท้าใดเท้าหนึ่งออกไป ถ้าล้มก็ขึ้นใหม่เดินใหม่จนคล่อง

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

(๑) ชื่อ นายบุญทา แสนสงคราม

วัน เดือน ปีเกิด ๑๙ มกราคม ๒๕๙๖

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

๕. สถานะการคงอยู่ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย เสี่ยงต่อการสูญหาย ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๕
เทศบาลตำบลสิริเวียงชัย
อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล ปราสาทศพ (บ้านร่องบัวลอย)

๒. ลักษณะ
- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
  - ศิลปะการแสดง
  - แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล
  - อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
  - งานช่างฝีมือดั้งเดิม
  - การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

การทำปราสาทศพในพื้นที่บ้านร่องบัวลอย ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย เริ่มมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ โดยมีนายทา ศรีเป็ง นายมา ศรีเป็ง (บุคคลทั้งสองท่านนี้เป็นพี่น้องกัน) และนายมา ลือชัย ซึ่งบุคคลทั้ง ๓ ท่านนี้ได้สืบทอดวิชาความรู้การทำปราสาทศพ มาจากบรรพบุรุษที่อพยพมาจากบ้านดอนแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง และได้มาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านร่องบัวลอย ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้ ในการทำปราสาทศพครั้งแรก เกิดขึ้นจากการทำเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่ญาติ พี่น้องบ้านใกล้เคียง และเป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันได้เสียชีวิต จึงได้ช่วยกันทำปราสาท บรรจุโลงศพให้แก่ผู้ตาย โดยที่ไม่ได้คิดค่าแรงหรือค่าจ้างแต่อย่างใด เพียงแต่ให้ญาติที่เป็นเจ้าภาพในการจัดงานศพของผู้เสียชีวิตเป็นผู้ขึ้นขันตั้งในการทำปราสาทบรรจุโลงศพ เนื่องจากมีความเชื่อที่สืบทอดกันมาว่า ก่อนการทำปราสาทศพทุกครั้งจะต้องมีขันตั้ง หากไม่มีการทำขันตั้งจะทำให้เกิดสิ่งที่ไม่ดีหรือที่ชาวล้านนาเชื่อกันว่า “จะแพ้จะขีด จะแพ้ผี” ซึ่งจะส่งผลทำให้ช่างที่ทำปราสาทศพจะไม่สบายป่วยไข้ได้ ดังนั้น ก่อนการทำปราสาทศพทุกครั้งจะต้องมีขันตั้ง โดยเจ้าภาพศพจะต้องจัดเตรียมสิ่งของในการทำขันตั้ง ประกอบด้วย

๑. กรวยดอกไม้ จำนวน ๑ กรวย (ใส่ข้าวตอกดอกไม้ / ดอกไม้สีขาว / รูปและเทียน)
๒. หมากแห้ง จำนวน ๑ พวง
๓. เมียง จำนวน ๑ อม
๔. บุหรี่ จำนวน ๑ มวน
๕. เหล้าขาว จำนวน ๑ ขวด
๖. ไก่ต้ม จำนวน ๑ ตัว
๗. ไข่ต้ม จำนวน ๑ ฟอง
๘. สตางค์ (เงิน) จำนวน ๑๒.๕๐ บาท

หมายเหตุ ปัจจุบันทั้ง ๓ ท่าน ได้เสียชีวิตแล้ว

เมื่อมีความชำนาญในการทำปราสาทศพเพิ่มมากขึ้นก็มีการถ่ายทอดความรู้สู่คนในชุมชน ต่อมาคนที่เคยมาเป็นลูกมือในการทำปราสาทศพทั้งหลายก็เริ่มมีความชำนาญขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเป็นงานฝีมือที่สามารถเรียนรู้และดูจากรูปแบบโครงสร้าง ฝึกทำบ่อย ๆ ก็สามารถทำได้ หรือบางคนก็มาเรียนรู้ในลักษณะครูพักลักจำและนำไปฝึกปฏิบัติ จนมีการสืบทอดวิชาความรู้การทำปราสาทศพต่อกันอีกหลายรุ่น และแตกแขนงออกไปเป็นหลายกลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีช่างเฉพาะของตนเองในการทำส่วนประกอบต่าง ๆ

เช่น ช่างตัดไม้ ช่างทำตัวปราสาท ช่างทำหลังคา ช่างทำยอดปราสาท ช่างแกะลาย ต่อดลาย ฉลุลาย ทำซ่อฟ้า ไบระกา หรือช่างบางคนก็สามารถทำได้ในทุกส่วนประกอบของปราสาทศพ ซึ่งการทำปราสาทศพนั้นจะมีความสวยงาม ประณีตเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนาฝีมือและการประยุกต์ออกแบบลวดลายของช่างแต่ละคน รวมไปถึงความอลังการก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณในการสั่งทำ โดยงบประมาณในการจัดทำปราสาทศพมีตั้งแต่หลักพัน หลักหมื่น จนถึงหลักแสน โดยการออกแบบการใช้สีในการทำปราสาทศพมักจะใช้สีตามวัยของผู้เสียชีวิต อาทิเช่น ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไปมักจะใช้โทนสีขาวเป็นหลัก คนวัยหนุ่มสาวหรือวัยกลางคนก็มักจะใช้หลากสีสลับ คือ สีแดง สีชมพู ส่วนพระสงฆ์มักจะใช้สีทอง เป็นต้น

จากเดิมการทำปราสาทศพที่เริ่มต้นจากการทำเพื่อช่วยเหลือกันในหมู่ญาติพี่น้องก็กลับกลายมาเป็นองค์ความรู้ มรดกภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น จนทำให้วิชาความรู้ในการทำปราสาทศพมาเป็นวิชาชีพในการหารายได้ในการเลี้ยงชีพกันอย่างแพร่หลายในหมู่บ้านร่องบัวลอย โดยเริ่มมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมีการแยกตัวออกไปทำธุรกิจปราสาทศพกันอย่างแพร่หลาย ในอดีตแทบทุกครัวเรือนในชุมชนจะมีอาชีพทำปราสาทศพซึ่งในยุคหนึ่งมีความจําหน่ายร้านค้าปราสาทศพมากกว่า ๑๒ ร้าน แต่ในปัจจุบันเหลือผู้ที่ทำปราสาทศพขายในชุมชนเหลืออยู่จำนวน ๔ ร้าน ถึงกระนั้นก็ตามแม้ว่าในปัจจุบันแม้จะเหลือเพียงไม่กี่ร้าน แต่ปราสาทศพบ้านร่องบัวลอยก็ยังคงเป็นที่รู้จักของคนเชียงรายและจังหวัดใกล้เคียงในฐานะหมู่บ้านที่ทำปราสาทศพที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงราย จนกลายมาเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ เป็นธุรกิจที่สร้างชื่อเสียงให้กับคนในหมู่บ้านร่องบัวลอยมาจนถึงปัจจุบันนี้

๓.๒) ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

วัสดุที่ใช้ในการจัดทำปราสาทศพ ประกอบด้วย

๑. กระดาษเงิน กระดาษทอง
๒. กระดาษมันขาว มันแดง สีขาว สีเทา สีเหลือง หลากสี

ใช้สำหรับตกแต่งตัวปราสาทศพ โดยการต้องให้เป็นลวดลายต่าง ทั้งลายไทย ลายดอก เพื่อความสวยงาม

ใช้สำหรับตกแต่งตัวปราสาทศพ โดยการแกะลาย ต้องลายให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ทั้งลายไทย ลายดอก เพื่อความสวยงาม

๓. กาว หรือ แป้งเปียก สำหรับใช้ทากระดาษติดกับตัวปราสาท โดยการนำแป้งมันสำปะหลัง ต้มน้ำให้เดือดคนจนได้ที่เหนียวพอดี จึงเรียกว่า แป้งเปียก

แป้งมันสำปะหลัง ที่นำมาทำเป็นกาวหรือแป้งเปียก ซึ่งสามารถหาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไป

นำแป้งมันสำปะหลัง มาต้มน้ำให้เดือดคนไปเรื่อย ๆ จนเหนียวได้ที่พอดี จะได้กาวหรือแป้งเปียก

๔. ไม้จิวแดง ไม้หนุ่น

ไม้จิวแดง ไม้หนุ่น สำหรับใช้ทำตัวปราสาท โครงหลังคา และทุกส่วนของปราสาทศพ

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำปราสาทศพ ประกอบด้วย

๑. เลื่อยมือ

ใช้สำหรับเลื่อยไม้ ตัดไม้ ที่มีขนาดเล็ก

๒. เลื่อยวงเดือน

ใช้สำหรับเลื่อยไม้ที่มีขนาดใหญ่ ตัดซอยออกมาให้มีขนาดเล็ก

๓. สี่ขนาดต่าง ๆ

สำหรับใช้ตอกคอก ตองลาย แกะสลักลายต่าง ๆ

๔. ค้อน มวย

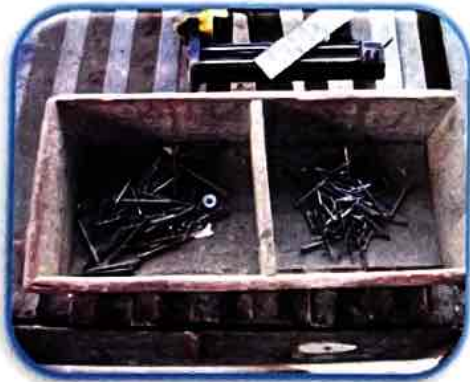
ใช้สำหรับ ตอกตะปู ตอกไม้ ตอกส่วตอนที่แกะลาย

๕. กรรไกร

ใช้สำหรับตัดวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษ

๖. ตะปู

ใช้สำหรับตอกไม้ให้ยึดติดกับตัวปราสาท

๗. มีดขนาดต่าง ๆ ใช้สำหรับตัดไม้ ฟันไม้ ผ่าไม้

ใช้สำหรับตัดไม้ ฟันไม้ ผ่าไม้

๘. แท่นรอง ใช้สำหรับรองกระดาษเพื่อตัดดอก ต่องลาย แกะลาย

ใช้สำหรับรองกระดาษเพื่อตัดดอก ต่องลาย แกะ

๙. ไม้ฉาก ตลับเมตร

สำหรับใช้วัดความยาว ความกว้างของไม้ที่ใช้ประกอบเป็นโครงสร้างตัวปราสาทศพ

๑๐. ดินสอเขียนไม้

ใช้สำหรับขีดเขียนทำเครื่องหมายเพื่อให้ได้ไม้ตามที่ต้องการ

๑๑. แม็กยิง บีมลม สำหรับใช้ยิงไม้ตามจุดต่างๆที่ค้อนตอกเข้าไปไม่ถึง

สำหรับใช้ยิงไม้ตามจุดต่าง ๆ ที่ค้อนตอกเข้าไปไม่ถึง

๑๒. บล็อกสกรีนลาย

ใช้สำหรับสกรีนลายดอกต่าง ๆ เป็นอุปกรณ์เสริมที่ช่วยให้งานกระดาศ แกะลาย ต้องดอกรวดเร็วยิ่งขึ้น

๑๓. สี - แปรงทาสี

ใช้สำหรับทำลายดอกสีต่าง ๆ ตามต้องการ

ขั้นตอนและวิธีการในการทำปราสาทศพ

กลุ่มช่างจะมีกระบวนการขั้นตอนในการทำส่วนประกอบของแต่ละส่วนแยกออกจากกัน และจะมีการทำเตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นจำนวนมาก เนื่องจากงานสั่งทำปราสาทศพไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการเป็นการตายของคนเรา ดังนั้น ช่างทำปราสาทศพจึงต้องจัดเตรียมวัสดุทุกอย่างไว้ให้พร้อมตลอดเวลา โดยมีประโยคที่เรียกกันว่า “สั่งเข้าได้สาย สั่งบายได้เย็น” หรือ “คนใช้ไม่ได้ซื้อ คนซื้อไม่ได้ใช้” โดยมีขั้นตอนและวิธีการในการทำปราสาทศพ ดังนี้

๑. ส่วนที่เป็นงานกระดาษ

การทำลาย แกะลาย ตอกลาย และตัดกระดาษ งานประเภทนี้มักจะให้ช่างผู้หญิงเป็นผู้ทำ โดยจัดเตรียมกระดาษชนิดต่าง ๆ ทั้งกระดาษแข็งและกระดาษอ่อนหลากสีส้น นำมาตัดลายในรูปแบบต่าง ๆ และจัดเตรียมไว้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นชิ้นส่วนที่ต้องใช้ประดับตกแต่งตัวปราสาทและในกรณีที่มีเจ้าภาพมาสั่งทำปราสาทศพในกรณีเร่งด่วน และมาสั่งพร้อมกันหลาย ๆ แห่ง อาทิเช่น ซ่อฟ้า หางซ่อฟ้า ตัวซ่อฟ้า ไบระกา ดอกตั้ง ผาหยวด นาคตัน กาบเส้า กาบจิว ผ้าม่าน ยอดปราสาท และยอดฉัตร (ใช้สำหรับปราสาทศพของพระสงฆ์เท่านั้น)

๒. ส่วนที่เป็นโครงปราสาท ตัวปราสาทศพ
การทำโครงปราสาท หรือตัวปราสาทศพ จะใช้ช่างผู้ชายเป็นผู้ลงมือทำ โดยมีกระบวนการ
ในการจัดทำ ดังนี้

(๑) นำไม้ที่เป็นแผ่นขนาดใหญ่มาเลื่อยให้มีขนาดเล็กตามที่ต้องการ

(๒) นำไม้ที่เลื่อยเตรียมไว้ตามขนาดที่ต้องการ มาประกอบเป็นโครงปราสาท อันดับแรกคือทำโครงเสาเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านไม่เท่า โดยการนำไม้มาประกอบเข้ากัน และจะทำตามขนาดที่เจ้าภาพมาสั่ง เช่น เจ้าภาพต้องการปราสาทศพขนาดเสา ๘ ต้น หรือ ๑๒ ต้น หรือ ๒๔ ต้น ซึ่งส่วนประกอบโครงปราสาทนี้ช่างจะต้องจัดเตรียมไว้เป็นจำนวนมากเช่นกัน

- ๑๑ -

(๓) นำส่วนที่ประกอบเป็นเสาแต่ละอันมาประกบกันเพื่อทำโครงปราสาทหรือตัวปราสาท โดยเริ่มตั้งแต่ทำฐานขึ้นไปเป็นอันดับแรกเพื่อยึดให้ตัวปราสาทตั้งได้

(๔) เริ่มทำส่วนที่เป็นตัวฐานด้านบนเพื่อเป็นส่วนที่รองรับหลังคาปราสาทศพอีกชั้นหนึ่ง

๓. ส่วนที่เป็นหลังคาปราสาท

ช่างทำปราสาทก็จะจัดทำส่วนหลังคาแยกไว้ต่างหาก เพื่อความสะดวกในการขนย้าย และสามารถยกมาประกอบที่หลังได้ จึงมีการทำปราสาทแยกแต่ละส่วนไว้เป็นจำนวนมาก และพร้อมที่จะประกอบให้แล้วเสร็จภายในวันเดียวได้เลย ในการทำส่วนที่เป็นโครงหลังคาจะมีขนาดเช่นเดียวกับทำเสาปราสาทโดยให้ได้สัดส่วนและมีความสัมพันธ์กันทั้งโครงปราสาท และหลังคา เช่น เสา ๘ ต้น จะทำมุม ๔ เหลี่ยม เสา ๑๒ ต้น ทำมุม ๖ เหลี่ยม เสา ๒๔ ต้น ทำมุม ๘ เหลี่ยม เป็นต้น โดยช่างจะเน้นหลังคารูปทรงไทย มีลักษณะ ๓ ชั้น ๕ ชั้น ๗ ชั้น ๙ ชั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าภาพที่มาสั่งทำ (จะทำปราสาทกี่ชั้น)

๔. ส่วนที่เป็นยอดปราสาท (ฉัตร)

ในส่วนนี้ช่างก็จะทำแยกไว้ต่างหากเช่นกัน เพื่อความสะดวกในการนำมาประกอบเข้าเป็น
ตัวปราสาทที่สมบูรณ์ โดยแต่ละส่วนที่กล่าวมาแล้ว หากทำเสร็จแล้วจะเก็บรอไว้ จนกว่าจะมีเจ้าภาพมาสั่ง
กลุ่มช่างก็จะระดมกันตกแต่งขึ้นส่วนแต่ละอย่างให้สวยงามและนำมาประกอบกันจนเป็นปราสาทบรรจุศพ
๑ หลัง

(๔) ชื่อ นายอินจันทร์ ปัญญาไว ร้านสล่าอินจันทร์ (ศาลาทองร่องบัวลอย)
วัน เดือน ปีเกิด ๑๘ ตุลาคม ๒๕๙๖
ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๖๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑ - ๓๖๖๑๗๑๔ / ๐๘๓ - ๑๕๓๕๓๙๙ / ๐๘๗ - ๑๗๗๖๘๖๙

๔.๒ ผู้สืบทอด

(๑) ชื่อ นางสาวลำควน เผ่าปิ่นตา ร้านสล่ารัตน (ปราสาทเสรี)
วัน เดือน ปีเกิด ๑๗ กันยายน ๒๕๑๗
ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๖๙ หมู่ที่ ๒ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๐ - ๓๒๑๑๖๐๘

(๒) ชื่อ นายวิระพงษ์ ชติยะ ร้านปราสาทเจริญทอง
วัน เดือน ปีเกิด ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๓๒
ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๗๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑ - ๗๙๖๖๔๗๔

(๓) ชื่อ นางสาวกนกพร ปัญญาไว ร้านสล่าอินจันทร์ (ศาลาทองร่องบัวลอย)
วัน เดือน ปีเกิด ๒๕๑๙
ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๖๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๑ - ๓๖๖๑๗๑๔ / ๐๘๓ - ๑๕๓๕๓๙๙ / ๐๘๗ - ๑๗๗๖๘๖๙

๕. สถานะการคงอยู่ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย เสี่ยงต่อการสูญหาย ไม่มีปฏิบัติแล้ว

การทำปราสาทศพ ในส่วนที่เป็นฝีมืองานช่างไม้ นั้นยังมีช่างจำนวนมากที่สืบทอด และทำปราสาท
ได้เป็นอย่างดี และได้แยกกลุ่มออกไปแต่ไม่มีสาขา งานจ้าง งานสั่งทำปราสาทเข้ามาน้อยจึงไม่เพียงพอต่อ
การครองชีพ ทำให้ต้องเลิกไปโดยปริยาย

แต่ส่วนที่เสี่ยงต่อการสูญหายต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเร่งด่วน ก็คือภูมิปัญญาในส่วนของ
การต้องดอก ต้องลาย แกะลาย ซึ่งนับวันจะสูญหาย เนื่องจากงานประเภทนี้ต้องอาศัยใจรัก มีความอดทน
ความละเอียด ความประณีต สวยงาม ใช้เวลาในการทำกว่าจะต้องออกมาได้ ๑ ลาย จึงทำให้ไม่มีใครสนใจ
สืบทอด เพราะการทำสิ่งเหล่านี้นำไปขายในงานอื่นไม่ได้ ต้องทำใช้กับปราสาทศพอย่างเดียว จึงไม่มีคนสนใจ
ที่จะสืบทอด มีเพียงแต่กลุ่มครอบครัวช่างเท่านั้นที่ยังคงทำกันอยู่

อีกประการหนึ่ง ที่น่าเป็นห่วงในเรื่องของภูมิปัญญาการต้องดอกที่กำลังจะสูญหาย คือมีการนำ
เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยให้งานต้องดอกรวดเร็วยิ่งขึ้น นั่นก็คือการทำบล็อกสกรีนลวดลายต่าง ๆ เข้ามา
แทนการทำด้วยมือ เพราะสามารถทำได้เป็นจำนวนมาก รวดเร็ว ไม่เสียเวลา จึงนิยมใช้แบบสกรีนแทน
การแกะลายด้วยมือ

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

โครงสร้างตัวปราสาทศพ ก่อนการประดับ ตกแต่ง ด้วยกระดาษลวดลายต่าง ๆ

องค์ประกอบในส่วนของหลังคาปราสาทศพ ซึ่งแยกออกมาเพื่อความสะดวกในการขนย้าย

ผลงานปราสาทศพ ของช่างฝีมือบ้านร่องบัวลอยในรูปแบบต่าง ๆ

ผลงานปราสาทศพ ของช่างฝีมือบ้านร่องบัวลอยในรูปแบบต่าง ๆ

การขนย้ายปราสาทศพ ไปยังบ้านเจ้าภาพ โดยจะแยกชิ้นส่วนระหว่างตัวปราสาท กับหลังคาปราสาท

ผลงานการทำขบวนริ้วขบวนศิลปวัฒนธรรม โดยการนำงานช่างฝีมือในการทำปราสาทศพ มาเป็นองค์ประกอบหลักในริ้วขบวน ซึ่งเป็นกิจกรรมการประกวดริ้วขบวน ในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๖ “เจียงฮายเกมส์”

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๕

เทศบาลตำบลสิริเวียงชัย

อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล สานโบมะพร้าว

๒. ลักษณะ
- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
  - ศิลปะการแสดง
  - แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล
  - อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
  - งานช่างฝีมือดั้งเดิม
  - การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑) ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

มะพร้าวเป็นพันธุ์ไม้ซึ่งอยู่ในตระกูลปาล์ม ตระกูลเดียวกับตาลโตนด หมาก ลาน อินทผลัม จาก และสาเหตุลักษณะของใบเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มีสีเขียวเข้ม เรียงติดเป็นแผงอยู่สองข้างของทางมะพร้าว มีลำต้นเป็นรูปทรงกระบอกสีน้ำตาลเทา ส่วนโคนต้นจะใหญ่กว่าลำต้น มีลักษณะเป็นรูปกรวยคว่ำ สูงพ้นจากดิน ๑ เมตร เรียกว่า สะโพก ส่วนนี้เป็นส่วนที่ผลิตราก ขอบขึ้นในดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย อากาศอบอุ่น หรือค่อนข้างร้อน และมีปริมาณน้ำฝนมากเพียงพอ มะพร้าว เป็นต้นไม้ ที่มีความผูกพันกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยมาช้านาน

คุณสมบัติที่ดีของมะพร้าว คือ ส่วนต่าง ๆ ของมะพร้าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ หลากหลาย ตั้งแต่ ลำต้น ใบ ก้าน ผล กะลา รากมะพร้าว กาบมะพร้าว เช่น รากใช้สานตะกร้า ลำต้นใช้ในการก่อสร้าง ก้านใบสานเป็นกระจาดผลไม้ ผลมะพร้าวประดิษฐ์เป็นตุ๊กตา กะลามะพร้าวประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ใบมะพร้าวใช้สานเป็นภาชนะใส่ของชั่วคราวห่อขนม สานหมวก กันแดด สานเป็นเครื่องเล่นเด็กและผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกรูปสัตว์ต่าง ๆ ของที่ระลึกประดับตกแต่ง

๓.๒) ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

วัสดุที่ใช้ ประกอบด้วย

๑. ใบมะพร้าว (สด)

๒. มีด

ขั้นตอนและวิธีการในการทำ

๑. ตัดก้านมะพร้าวจากลำต้น มาล้างทำความสะอาดเช็ดให้แห้ง

๒. ผ่าก้านมะพร้าวออกเป็น ๒ ซีก

๓. นับจำนวนใบมะพร้าวให้เป็นจำนวนคู่ส่วนใบที่เกินให้ตัดทิ้ง ให้เหลือก้านมะพร้าวอีกประมาณ ๒๐ - ๒๕ ซม. สำหรับประกบกัน

๔. ใช้มือสานใบมะพร้าวให้เป็นลวดลายที่สวยงาม

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

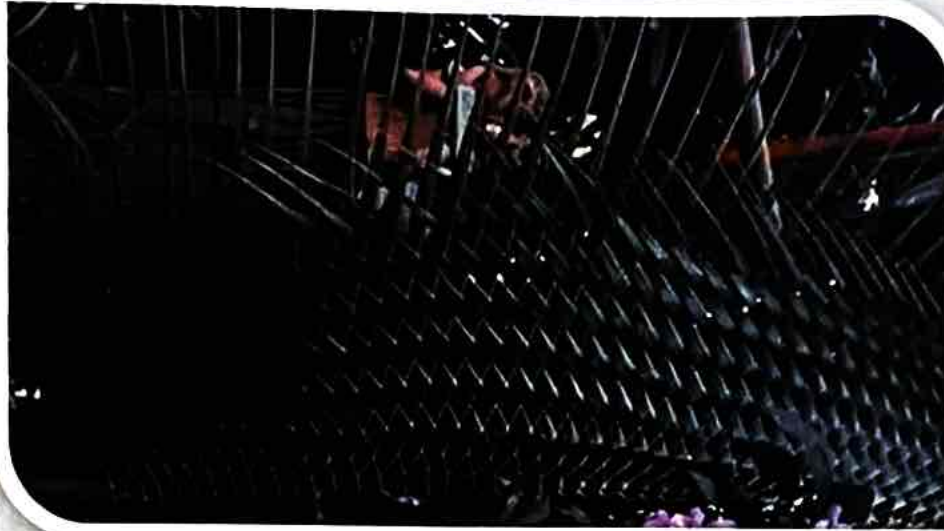
(๑) ชื่อ นายบุญทา แสนสงคราม

วัน เดือน ปีเกิด ๑๙ มกราคม ๒๕๕๖

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลเวียงชัย อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

๕. สถานะการคงอยู่ ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย เสี่ยงต่อการสูญหาย ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

สาขาภาษา

นางช้อน สารสุข

อายุ ๖๘ ปี

อยู่บ้านเลขที่ ๗๑ บ้านไชยเจริญเหนือ หมู่ที่ ๑๕

ความสามารถ

การร้องจ้อย ปั่นปอน ซึ่งสะท้อนภูมิปัญญาและ
วัฒนธรรมของท้องถิ่น ทั้งเสียงพูด ภาษาเขียน

สาขาวรรณกรรมพื้นบ้าน

นายมี พรหมศรี

อายุ.....๘๔.....ปี

อยู่บ้านเลขที่.....๔๗.....บ้านไชยปราการ.....หมู่ที่.....๑๔

ความสามารถ

การเขียนเพลงจ้อย คำว ซ้อ เป็นวรรณกรรมที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตชาวบ้าน วิธีการบอกเล่าและลายลักษณ์อักษร จัดอยู่ในบทกล่าวพิธีกรรม และบทร้องพื้นบ้าน

สาขาศิลปะการแสดง

นางศรียทอน ชาววงศ์

อายุ ๖๗ ปี

อยู่บ้านเลขที่ ๔๙ บ้านด้ายท่าล้อ หมู่ที่ ๒๐

ความสามารถ

การฟ้อนรำ ทั้งที่เป็นการแสดงตามขนบธรรมเนียม
การประยุกต์แบบร่วมสมัย แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความงาม
ความบันเทิง และจรรโลงต่อสังคม

สาขาแนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล

นายบุญताल จันทรหน่อแก้ว

อายุ.....๗๑ ปี

อยู่บ้านเลขที่.....๑๖๘ บ้านศรีเวียง หมู่ที่ ๓

ความสามารถ

เป็นผู้นำทางศาสนา นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติ
ในแนวทางเดียวกันของคนในชุมชนที่สืบทอดกันมา บนหนทาง
ของมงคลวิถี นำไปสู่สังคมแห่งสันติสุข แสดงให้เห็นอัตลักษณ์
ของชุมชน

สาขางานช่างฝีมือ

นายรัตน์ เผ่าปิ่นตา

อายุ.....๗๒ ปี

อยู่บ้านเลขที่.....๑๖๙ บ้านร่องบัวลอย หมู่ที่ ๒

ความสามารถ

ทักษะฝีมือช่าง การเลือกใช้วัสดุ และกลวิธีการสร้างสรรค์
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ สะท้อนพัฒนาการทางสังคม และวัฒนธรรม
งานศิลปกรรมพื้นบ้าน

สาขาความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

นายอุดม เจตะวัน

อายุ ๘๘ ปี

อยู่บ้านเลขที่ ๖๘ บ้านไชยเจริญ หมู่ที่ ๕

ความสามารถ

โหราศาสตร์ และไสยศาสตร์ คือความรู้ในการทำนายโชคชะตา ทำนายอนาคตของบุคคล โดยอาศัยตำแหน่งของดวงดาวในเวลาที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนองค์ความรู้ วิธีการ ทักษะ ความเชื่อ แนวปฏิบัติและการแสดงออกที่พัฒนาขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน กับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและเหนือธรรมชาติ

สาขาความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

นางศรีนวล ปิ่นตาคำ

อายุ.....ปี

อยู่บ้านเลขที่.....บ้านหนองหลวง หมู่ที่ ๑๖

ความสามารถ

อาหารและโภชนาการ เช่น ปลาต้ม ปลาดุกแห้ง ตลอดจนภูมิปัญญาในการถนอมอาหารที่ผลิตจากเนื้อปลา เนื่องจากอยู่ในแหล่งที่มีปลาน้ำจืดจำนวนมาก

สาขากีฬากฎมิปัญญาไทย

นายหลั่น เป็งบุญมา

อายุ.....๒๘.....ปี

อยู่บ้านเลขที่.....๑๕๕ บ้านใหม่โพธิ์งาม หมู่ที่ ๑๒

ความสามารถ

ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ในการเรียกขานของทางล้านนาจะเรียกศิลปะการต่อสู้ ด้านนี้ว่า เจิง เป็นเครื่องมือในการป้องกันภัยให้กับตัวเองด้วยรูปแบบและลีลาท่าทางในการแสดงออกที่มีทั้งความเข้มแข็งสง่างาม ที่ช่อนเร้นชั้นเชิงอันเป็นแม่ไม้เฉพาะตัว มีการต่อสู้ทั้งรุกและรับ หลอกล่อกันอย่างสนุกสนาน ประลองไหวพริบปฏิภาณ เอาชนะกันอย่างมีชั้นเชิง แต่ยังให้เกียรติซึ่งกันและกัน

สาขากิจกรรมเยาวชน

นางจันทร์ พจันทร์

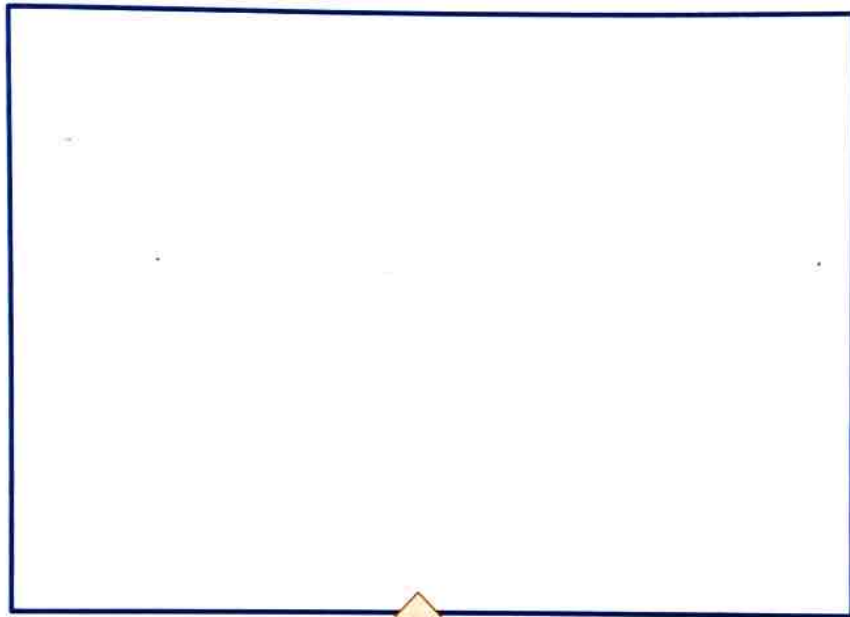
อายุ.....๗๘.....ปี

อยู่บ้านเลขที่.....๑๑๑.....บ้านร่องบัวลอย หมู่ที่ ๒

ความสามารถ

ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ส่งเสริม สร้างสรรค์
ชี้นำแนวคิด ให้เยาวชนสร้างพลังความรู้ พัฒนาความสามารถ สติปัญญา
ทักษะที่สูงขึ้น เช่น การสาธิตการทำงานศิลปะด้านตัดกระดาษ งานใบตอง

สาขาการจัดกระบวนการเรียนรู้

นางแสงเพียร หิรัญญวิภาดา

อายุ ๗๓ ปี

อยู่บ้านเลขที่ ๒ บ้านใหม่โพธิ์งาม หมู่ที่ ๑๒

ความสามารถ

การถ่ายทอด เผยแพร่ หรือเป็นต้นแบบกระบวนการเรียนรู้ด้าน
ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ที่ประยุกต์ เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับวิถีชีวิตชุมชน
สร้างคุณค่าต่อภูมิปัญญาเดิม เช่น การทำขนมพื้นบ้าน การทำโคลนลอย